

Handläggare
Anderson Tomas
Fridborg Anders
Hagström Ingela
Lagerkvist Monika

Datum
2016-02-07

Diarienummer
KSN-2016-0068

Kommunstyrelsen

Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att anta Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande i Uppsala kommun enligt **bilaga**,

att uppdra till kulturnämnden att återkomma med en plan för en snabb start av ett kulturcentrum/allaktivitetshus i Gränby,

att uppdra till kulturnämnden att ta fram en plan för hur kulturcentrumen i Sävja, Stenhagen och Gottsunda liksom fritidsgården Grand i city kan bidra i arbetet för att i samverkan med frivilligsektorn erbjuda ensamkommande barn och nyanlända en meningsfull fritid, samt

genom fördelning av de statliga engångsmedlen om 118,8 miljoner kronor

att avsätta 977 000 kronor till den gemensamma överförmyndarnämnden,

att avsätta 500 000 kronor för riktade insatser för ensamkommande barn i simkunskap, badhusnormer och riskreducerande åtgärder vid vatten,

att avsätta 4 000 000 kronor för organisatorisk förstärkning på stadsbyggnadsförvaltningen för att utveckla arbetet med att öka takten gällande tillgång till boenden och bostäder,

att avsätta 7 000 000 kronor för organisatorisk förstärkning på kommunledningskontoret för inrättandet av den temporära samordningsenheten, viss samordningsförstärkning hos övriga förvaltningar och staber, diverse omkostnader, systemstöd, IT-system, stimulansmedel för uppstart av projekt eller dylikt, för genomföranden av föreliggande handlingsplan,

att avsätta 3 000 000 kronor per år under perioden 2016-2018 för stöd till civilsamhället för insatser i flyktingmottagandet, samt

att reservera kvarstående 97 323 000 kronor av engångsmedlen på kommunstyrelsen och uppdra till kommunledningskontoret att planera för fortsatta avsättningar av medlen.

Ärendet

Under hösten 2015 har Sverige och Uppsala kommun mött ett ökat antal asylsökande, nyanlända med uppehållstillstånd samt ensamkommande barn. Kommunen har hanterat och klarat av volymförändringen men rådande situation innebär att en omställning krävs för kommunens möjlighet att fullt kunna leva upp till åtaganden och ambitioner.

De kommande åren kommer många människor gå från att vara asylsökande till att vara etablerade i Uppsala. Kommunen behöver samlat planera för och möta en ny situation. Med anledning av detta så har en handlingsplan för strategiskt förbättringsarbete tagits fram.

Framtagandet av handlingsplanen har föregåtts av en gemensam beredning, mellan främst arbetsmarknads-, utbildnings, social-, kultur-, överförmyndar- och stadsbyggnadsförvaltningen samt vård och omsorg och kommunledningskontoret.

Föredragning

Uppsala kommuns vision är att: ”Uppsala är en rättvis och jämställd kommun där alla är delaktiga och där människor och verksamheter växer och utvecklas i en dynamisk och långsiktigt hållbar kommun”. Vidare ska Uppsala vara en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn (KF beslut i Mål och budget 2016 med plan för 2017-2018).

Den 1 januari 2016 bodde nära 4 000 asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd i Uppsala kommun. Ett år tidigare bestod gruppen av 1 350 personer. I januari 2016 var antalet asylsökande 2 650 personer och de nyanlända enligt ersättningsförordningen 1 300. 1150 av främst de asylsökande var ensamkommande barn.

Nämnderna har åtaganden och ansvar som skiljer sig åt beroende på individens situation. Nämnderna har i många fall olika ansvar för en och samma individ. Individen möter kommunen i flera skepnader. Behovet av samordning kring individen är stort, liksom behovet att skapa en helhetsbild och gemensamma planeringsförutsättningar för mottagandet av asylsökande och nyanlända.

Antalet asylsökande i Uppsala kommun ökade kraftigt under 2014 och 2015. Sammanlagt var cirka 2 600 asylsökande inskrivna som boende i Uppsala i januari 2016, att jämföra med cirka 800 året innan. En stor del av ökningen har bestått av barn och unga, flertalet av dessa har varit ensamkommande.

Planeringsförutsättningarna är svåra generellt, då det är svårt att göra prognoser med tillräcklig tillförlitlighetsgrad. Migrationsverkets bedömning i februari 2016 är att 70 000 till 140 000 asylsökande kommer att anlända till Sverige under året, men de betonar att det råder hög grad av osäkerhet kring alla uppskattningar.

De kommande åren kommer gruppen nyanlända att öka i Uppsala kommun, i takt med att de personer som nu är asylsökande i riket får uppehållstillstånd. Under 2016 kommer 616 personer anvisas för boende i kommunen, åren därefter sannolikt än större volymer. Till det kan ett förväntat ökat antal mottagna anhöriga läggas, utöver de som bor i Uppsala idag.

Kommunen får schablonersättning för asylsökande och personer med permanent uppehållstillstånd. Utöver detta återsöker kommunen ersättning för insatser till asylsökande, nyanlända samt ensamkommande barn. Det kan handla om insatser för skolgång, boende, vårduppehälle, god man, utredningskostnader, reskostnader, stödinsatser, SFI med mera. En kvalitetsäkrad och effektiv återsökningsprocess är ett utvecklingsområde och en förutsättning för ordning och reda i ekonomin.

Kommunen har erhållit en engångsutbetalning från regeringen på 118,8 miljoner kronor för att möta det ökade antalet asylsökande och nyanlända samt ensamkommande barn.

Kommunens åtgärder och insatser i mottagandet ska samlas kring målet att individen snabbt ska vara etablerad. Kommunens och det omgivande samhällets resurser ska samlas och användas effektivt i mottagandet. Resurser ska sättas in utifrån individens förmågor och behov.

Handlingsplanen syftar inte till att ge en komplett bild av de insatser som redan utförs i mottagandet idag. Det ordinarie uppdraget hos respektive nämnd består. Utgångspunkten i handlingsplanen ska vara att stärka mottagandet genom att förbättra de befintliga processer som utgör grunden för kommunens åtagande. Arbetet ska även ta vara på möjligheter att stärka organisationen och hitta nya innovativa lösningar för att uppnå befintliga mål.

Aktiviteter och åtgärder i handlingsplanen handlar framför allt om att stärka upp kommunens kapacitet och syftar till att förändra organisation och arbetssätt för att på ett bättre sätt kunna möta individers behov. Aktiviteterna är fördelade på kort sikt med målbilder på lång sikt. Den korta sikten innehåller omedelbara insatser och åtgärder under 2016. De innefattar exempelvis projekt som hanterar dagsaktuell situation och påbörjar nödvändigt förändringsarbete mot måluppfyllelse. En del aktiviteter är markerade som prioriterade, vilket innebär att arbete antingen redan startats eller ska startas omgående. Prioriterat är konkreta åtgärder och aktiviteter som fokuserar på ökad tillgång till bostäder, mötesplatser, integrationsinsatser, utbildning och etablering i arbetslivet.

En del av aktiviteterna behöver byggas upp under en längre tid, men flertalet ska vara genomförda redan inom ett halvår. Den längre sikten beskriver önskade uppnådda tillstånd

och kan ligga till grund för planeringsdirektiv och inarbetande i linjeverksamhet inför Mål och budget 2017-19.

Uppföljning av handlingsplanen ska ske genom månadsvisa korta avstämningar och rapporter till KSAU. Handlingsplanen i sin helhet följs upp av samordningsenheten halvårsvis. Resultaten redovisas till kommunstyrelsen. Planens genomslag ska även följas upp efter periodens slut. Revideringar kan komma att behöva genomföras under planperioden.

Handlingsplanen hanterar fem identifierade områden, som samlar de kommunala och samhällliga kompetensområden som är väsentliga för att möjliggöra individens etablering. Insatser och åtgärder inom ett område ska stödja insatser och åtgärder på de andra områdena: **samordning och resurser, boende och bostäder, utbildning och samhällsorientering, fritid och socialt sammanhang, mottagande och arbetsmarknad.**

Rådande situation har inneburit att den mer långsiktiga planeringen sker parallellt med att operativa beslut tas om satsningar framåt. Under beredningsarbetet har vissa nödvändiga satsningar identifierats som angelägna att komma igång med snarast. Nedan presenteras några exempel.

En gemensam mottagningsenhet startas första februari i år. Satsningen innebär att man samlar utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens mottagning av nyanlända.

Vid överläggning mellan de sex kommunerna som ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden, där Uppsala kommun är värdekommun, beslutades att förstärka nämnden med 1 350 000 kronor, varav Uppsalas andel är 977 000 kronor, för att möta den nuvarande situationen med ett stort antal ensamkommande barn.

Vid kommunledningskontoret har en temporär samordningsenhet inrättats som i nära samarbete med förvaltningarna ska stödja ordinarie linjeansvar och säkerställa kommunorganisationens förmåga att samlat arbeta i handlingsplanens inriktning.

Vilja och resurser finns hos studieförbund, kyrkor och samfund, kultur-, idrotts-, fritids- och invandrarföreningar. Detta har staten uppmärksammat och har förstärkt civilsamhället med ca 270 000 000 kronor. Flera nämnder har redan avsatta medel för bidrag eller dylikt för att stödja olika föreningar. Utifrån rådande situation finns det anledning för kommunen att ytterligare förstärka närmare samarbete och punktinsatser utifrån lokala behov. Med anledning av detta avsätter kommunen medel från sitt engångsbelopp från staten för ytterligare stöd till föreningar. Fördelning av dessa medel kommer att ske efter gemensam beredning med berörda nämnder. Den temporära samordningsenheten har en viktig roll att strukturera upp samordningen mellan kommunen och civilsamhället samt bli ett nav för föreningar att mötas och öka samarbete dem emellan när det gäller insatser inom asyl och flyktingmottagande. Att inrätta denna funktion är även ett sätt att förstärka civilsamhället.

Då många ensamkommande barn inte är simkunniga eller har erfarenhet och kunskap om visstelse i och vid vattnet och dess olika risker görs en bredare satsning kring simkunskap, badhusnormer och riskreducerande åtgärder vid vatten under året.

För att eliminera risker och fusk har en särskild funktion inrättats på socialförvaltningen för uppföljning av avtal med företag.

Socialförvaltningen har ett pågående uppdrag att utreda frågan om utbildningsinsatser gällande samhällets värderingar för ensamkommande barn i Uppsala kommun.

Kulturnämnden har avsatt medel ur sin budget 2016 för att ge fria kulturaktörer möjlighet att göra verksamhet gentemot asylboenden samt avsatt medel för att förstärka Röda korsets verksamhet gällande språkcafé.

En plan för vidare hantering och inriktning för återstående medel samt säkerställande av återsökning av statliga medel tas fram av kommunledningskontorets nyinrättade samordningsenhet. En analys av kostnader och ersättningar ska göras och återrapporteras till kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser

I föreliggande handlingsplan presenteras aktiviteter för 2016 och framåt som finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram, genom ersättning från migrationsverket samt med stöd av engångsutbetalningen från regeringen. De kostnader som kommer att hamna på 2017 och framåt hanteras via kommunens ordinarie Mål- och budgetplanering.

Utifrån de hittills identifierade extrakostnaderna för 2016 är bedömningen att verkställande av handlingsplanen kommer att kosta 21 477 000 kronor. Det ligger i sakens natur att bedömningen innehåller ett mått av osäkerhet, givet de högst preliminära uppskattningar som kan göras inom flera områden. Vidare utredningar, analyser och bedömningar kommer därför att behöva genomföras för att identifiera vilka ytterligare extrakostnader 2016 års insatser kommer att innebära.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Mottagande av nyanlända och asylsökande i Uppsala kommun

Handlingsplan för strategiskt förbättringsarbete 2016-01-27

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte med handlingsplanen	5
2.1.1	Avgränsningar	5
3	KF:s mål styr innehållet i handlingsplanen	5
4	Målbild för kommunens mottagande.....	5
4.1.1	Etablerad.....	6
	Målbild 1	7
	Målbild 2	7
5	Lägesbild och det kommunala åtagandet	8
5.1.1	Asylsökande	8
5.1.2	Nyanlända med uppehållstillstånd.....	9
5.1.3	Ensamkommande barn och unga.....	11
6	Fem områden för planerade aktiviteter.....	11
6.1.1	Ekonomiska förutsättningar.....	12
	Område 1 – Samordning och resurser	12
6.1.2	Aktiviteter 2016 – Område 1 Samordning och resurser	13
6.1.3	Målbild 2018 - Område 1 Samordning och resurser	14
6.1.4	Beredskap för ställningstagande - Område 1 Samordning och resurser.....	14
6.1.5	Ekonomi	14
	Område 2 – Boende och bostad.....	14
6.1.6	Aktiviteter 2016 – Område 2 Boende och bostad.....	15
6.1.7	Målbild 2018– Område 2 Boende och bostad	16
6.1.8	Beredskap för ställningstagande – Område 2 Boende och bostad.....	16
6.1.9	Ekonomi	16
	Område 3 – Utbildning och samhällsorientering.....	17
6.1.10	Aktiviteter 2016 – Område 3 Utbildning och samhällsorientering	17
6.1.11	Målbild 2018 - Område 3 Utbildning och samhällsorientering.....	18
6.1.12	Beredskap för ställningstagande – Område 3 Utbildning och samhällsorientering.....	18
6.1.13	Ekonomi	19
	Område 4 – Mottagande och arbetsmarknad.....	19
6.1.14	Aktiviteter 2016 – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad.....	20
6.1.15	Målbild 2018 – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad	20
6.1.16	Beredskap för ställningstagande – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad.....	20
6.1.17	Ekonomi	20
	Område 5 – Fritid och socialt sammanhang.....	21
6.1.18	Aktiviteter 2016 – Område 5 Fritid och socialt sammanhang.....	21

6.1.19	Mål– Område 5 Fritid och socialt sammanhang.....	22
6.1.20	Beredskap för ställningstagande – Område 5 Fritid och socialt sammanhang.....	22
6.1.21	Ekonomi	22
7	Uppföljning	23

1 Bakgrund

Under hösten 2015 har Sverige och Uppsala kommun mött ett kraftigt ökat antal asylsökande, nyanlända med uppehållstillstånd samt ensamkommande barn. Kommunen har hanterat och klarat av volymförändringen men situationen har inneburit ansträngningar för organisationen och för kommunens möjlighet att fullt leva upp till åtaganden och ambitioner. Vi står inför fortsatt stor inflyttning av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn varför en kraftsamling behövs.

Kommunen behöver samlat planera för en ny situation. Kraftsamlingen ska ske inom kommunen, tillsammans med det omgivande samhället och samverkande myndigheter. Organisationens och den politiska inriktningen möter en situation som öppnar nya möjligheter att nå befintliga mål. Uppsala ska som landets fjärde kommun inta en ledarroll och visa vägen för andra.

Utgångspunkten är att stärka grunden i mottagandet genom att förbättra de befintliga processer som utgör grunden för kommunens åtagande, exempelvis anskaffning av bostäder och tillgång till skolplatser och fritidsaktiviteter. Samtidigt skapar den uppkomna situationen ett behov av särskilda lösningar och nya beslut. Beredskap måste finnas för att löpande göra nya ställningstaganden och ändra prioriteringar. Tidsplaner kan behöva ändras och kvalitetsnivåer anpassas mot bakgrund av den rådande situationen.

2 Syfte med handlingsplanen

Handlingsplanen ska användas för att styra det strategiska förbättringsarbete som kommunen ska åstadkomma i flyktingmottagandet fram till 2017. Den innefattar mål med arbetet samt förslag på åtgärder och insatser på kort sikt – för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet – och längre sikt - för att ställa om organisationen mot en ny situation. Handlingsplanen ska utgöra grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete. Handlingsplanens inriktning ska ge stöd vid utformningen av kommande åtgärder och insatser. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i flyktingmottagandet ska stämmas av mot handlingsplanens inriktning.

2.1.1 Avgränsningar

Handlingsplanen syftar inte till att ge en komplett bild av de insatser som redan utförs i mottagandet idag. I stunden görs även operativa omställningar i alla verksamheter mot bakgrund av situationen. De ekonomiska konsekvenserna, intäkter och kostnadsanalys kopplat till ambitionsnivå är ännu inte klarlagda. Det finns därför ingen klar sammantagen ekonomisk bild av vad volymökningen innebär för kommunen 2016 och åren framåt. Handlingsplanen innehåller endast aktiviteter som behöver komma igång och i vissa fall slutföras under 2016. Det som behöver genomföras och omprioriteras under 2017 tas om hand i kommunens ordinarie mål och budgetprocess.

3 KF:s mål styr innehållet i handlingsplanen

Handlingsplanen utgår från Uppsala kommuns vision:

*”Uppsala är en rättvis och jämställd kommun
där alla är delaktiga och där människor och verksamheter växer och utvecklas
i en dynamisk och långsiktigt hållbar miljö.”*

I Mål och budget 2016 med plan för 2017–2018¹ finns flera kommunövergripande inriktningsmål som styr handlingsplanens innehåll. Mer specifikt är inriktningsmålet ”Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn.”

Utifrån detta ska de närmaste åren många människor gå från att tas emot som asylsökande till att vara etablerade i Uppsala. Situationen innebär en stor utmaning och möjlighet - inte bara för kommunen utan för samhället i stort.

4 Målbild för kommunens mottagande

Kommunens åtgärder och insatser i mottagandet ska samlas kring målet att individen snabbt ska vara etablerad. Kommunens och det omgivande samhällets resurser ska samlas och användas effektivt i mottagandet. Flyktingmottagandet och etableringsfasen på två år finansieras via statliga medel. En kvalitetssäkrad och effektiv process för återsökning av statliga medel samt ett effektivt nyttjande av de medel som betalas ut i förskott är en förutsättning för ordning och reda i den kommunala ekonomin. Individer ska ses som resurser och ges möjlighet att snabbt komma i utbildning och arbete på ett sätt som bidrar till en ökad social- och ekonomisk hållbarhet.

¹ Antagen av kommunfullmäktige 2–3 november 2015.

Resurserna ska sättas in utifrån individens förmåga och behov. På så sätt möjliggörs en snabb väg för de individer som har förmåga samtidigt som resurser frigörs till de som har större behov. Mottagandet ska präglas av ett långsiktigt perspektiv, där insatta resurser ska vägas mot uppnådd nytta för individ och samhälle på kort och lång sikt. Med början i mottagandet ska arbetet syfta till att realisera individen som tillgång. Lösningarna ska utgå från individen, vara individuella och bygga på individens drivkrafter. Den kommunala strukturen ska möjliggöra att de nyanlända snabbt blir en del av lösningen.

De nyanlända ska ses som en resurs för kommunen, som bland mycket annat kan bidra till en mer normaliserad åldersstruktur. För att ta till vara den potentialen krävs investeringar i framförallt utbildning, arbetsmarknadsinsatser och bostäder. Uppsala kommun har i nationell jämförelse en ung och välutbildad befolkning, låg arbetslöshet och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Våra förutsättningar att lyckas med integrationen och en snabb etablering är med rätt åtgärder mycket goda.

Följande målområden har identifierats

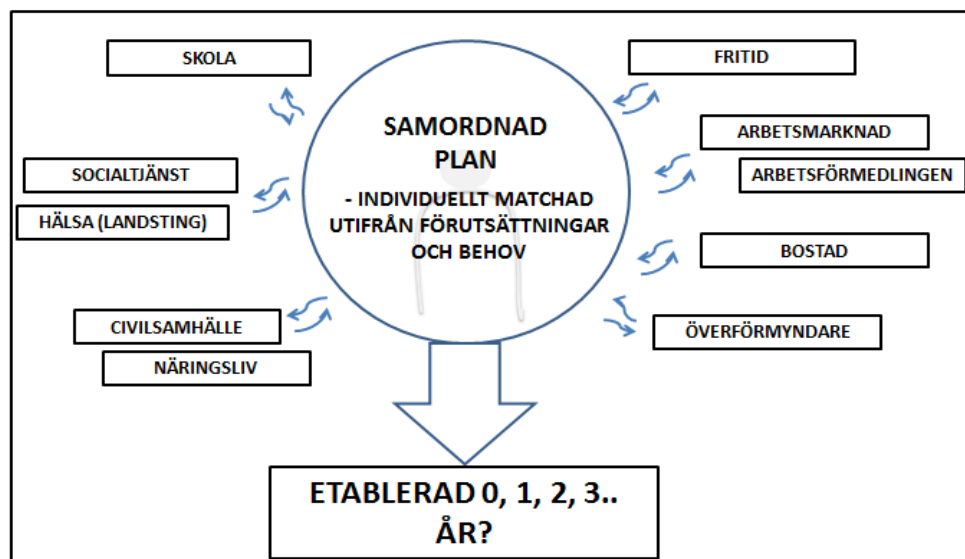
- Individen ska vara etablerad snabbt
- En ingång till kommunens och samhällets resurser – flera vägar till att vara etablerad
- Individen ska informeras om alternativ på ett lättöverskådligt sätt så att hen kan ta egna beslut för att nå målet att bli etablerad.
- Kommunens och samhällets resurser ska samlas och användas effektivt

4.1.1 Etablerad

En individ är etablerad när hen har fått introduktion i samhället, tillräcklig för att kunna förstå och göra sig förstådd, kunna få tillgång till sociala sammanhang och för att kunna göra val för utbildning och arbete. Individen behöver kunskap kring grundläggande lagar och regelverk samt om normer och värderingar inom olika samhällsfält. Individen ska vara i utbildning eller arbete alternativt arbetsmarknadsåtgärd eller rehabilitering, med en egen hållbar försörjning som mål. För barn innebär etablering en placering i förskola eller skola och att de kan kommunicera och förstå sammanhang efter vad man kan förvänta sig utifrån barnets ålder.

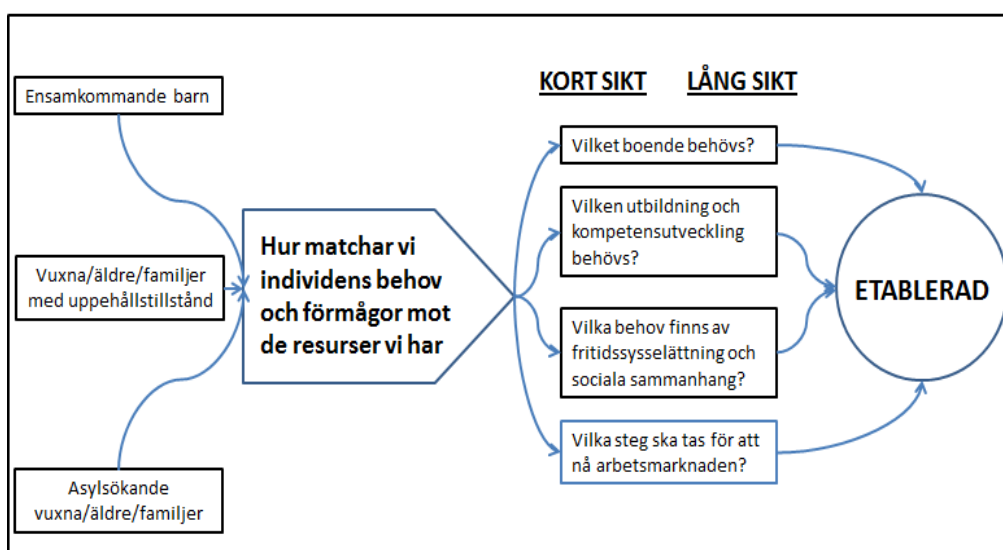
Målbild 1

Individen ska ha en överblick gällande alternativa insatser, utbildningar och vägval till arbete. Genom samordning kring ett tydligt syfte och ett öppet informationsutbyte mellan samhällsaktörerna blir individens bild av vägen in och vägarna till att vara etablerad tydlig. Möten och lösningar kopplar till varandra. Ett samlat mottagande med stor tillgång till information för aktörer och individ möjliggör effektiv resursanvändning och snabb etablering.

Målbild 2

Mottagandet börjar med att individens behov och förmågor matchas mot de resurser som kommunen och andra samhällsaktörer förfogar över. Matchningen möjliggör effektiv resursanvändning, snabbare etablering och individuellt anpassade lösningar över tid. Processen har en tydlig start och ett tydligt slut.

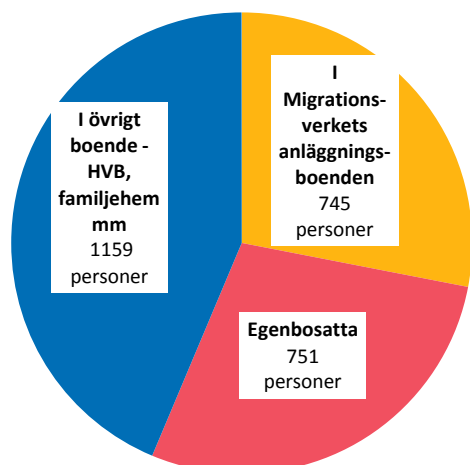
5 Lägesbild och det kommunala åtagandet

Den 1 januari 2016 bodde nära 4 000 asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd i Uppsala kommun. Ett år tidigare bestod gruppen av 1 350 personer. I januari 2016 var antalet asylsökande 2 650 personer och de nyanlända enligt ersättningsförordningen 1 300. 1 150 av främst de asylsökande var ensamkommande barn.

Nämnderna har åtaganden och ansvar som skiljer sig åt beroende på individens situation. Nämnderna har i många fall olika ansvar för en och samma individ. Individen möter kommunen i flera skepnader. Behovet av samordning kring individen är stort, liksom behovet att skapa en helhetsbild och gemensamma planeringsförutsättningar för mottagandet av asylsökande och nyanlända.

5.1.1 Asylsökande

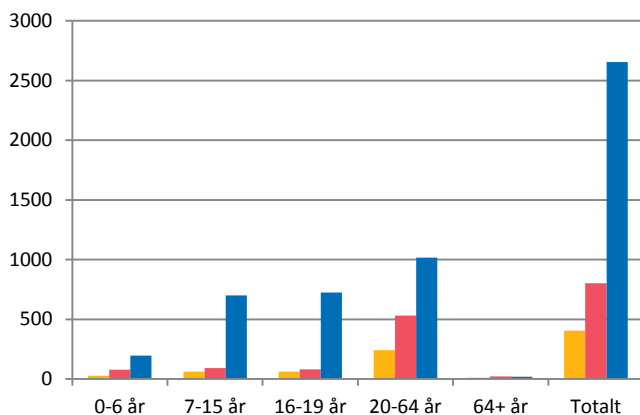
Antalet asylsökande i Uppsala kommun ökade kraftigt under 2014 och 2015. Sammanlagt var cirka 2 600 asylsökande inskrivna som boende i Uppsala i januari 2016, att jämföra med cirka 800 året innan. En stor del av ökningen har bestått av barn och unga, flertalet av dessa har varit ensamkommande.

Asylsökande boende i Uppsala kommun 1 januari 2016, totalt 2 655 personer (källa Migrationsverket)

Av de 2 655 personerna som Migrationsverket anger som boende i Uppsala var cirka 1 150 boende i övrigt boende. Kategorin omfattar främst ensamkommande barn i olika boendeformer.

Resterande cirka 1 500 asylsökande var jämnt fördelade mellan boende i Migrationsverkets anläggningsboenden och egen bostättning, hos exempelvis bekanta.

Asylsökande boende i Uppsala efter ålder 2013-2015 (källa Migrationsverket)

Gruppen asylsökande boende i Uppsala har ökat kraftigt under de senaste åren. Volymen har mer än fördubblats varje år.

En stor del av ökningen det senaste året har bestått av barn och unga. Många av dessa är ensamkommande.

För det kommunala åtagandet har volymökningen inneburit 1 400 fler asylsökande barn och unga 0-19 år under det gångna året. Utbildningsnämnden ska säkra platser i förskola och skola i linje med skolplikten, och säkra elevhälsa för barnen. Utbildningsplatserna inom gymnasiet har inte räckt till och nya klasser bildas kontinuerligt. I grundskolan bildas nya förberedelseklasser. Elevhälsan är ansträngd. Rekryteringsbehovet av personal inom utbildning och elevhälsa, liksom behovet av lokaler, är stort. Kulturnämnden har åtaganden inom fritid för barn och unga.

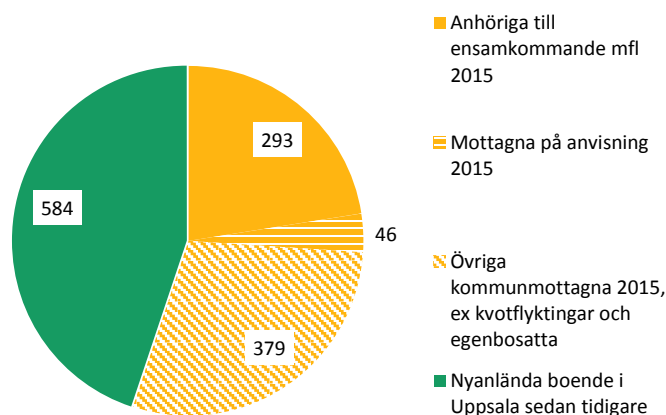
För ensamkommande barn och unga som anvisats till kommunen bär socialnämnden ansvar för boende och omsorg. Vård och omsorg ansvarar för driften av boenden. Stadsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen lokalförsörjningsansvar för verksamheterna, där även kommunala bolag som Skolfastigheter berörs. Överförmyndarnämnden ansvarar för förordnande av god man för ensamkommande barn och unga i kommunen, oavsett om de är placerade av den egna kommunen eller av annan kommun.

Under hösten 2015 och fram till sommaren 2016 har kommunen avtalat med Migrationsverket om drift för närvarande 100 evakueringsplatser för asylsökande. Ställningstagande kommer att krävas för framtida avtal. Verksamheten har tagit personalresurser och arbetstid i anspråk hos flera förvaltningar och bolag.

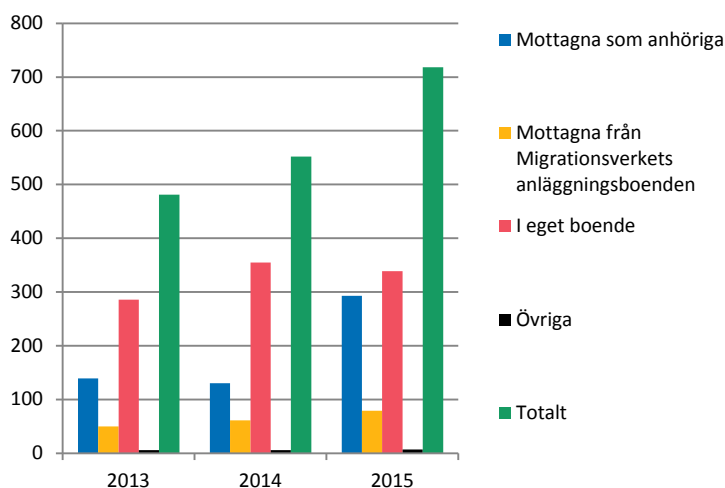
Den förväntade antalet asylsökande i Uppsala de närmaste åren kommer utredas inom ramen för föreliggande handlingsplan. Migrationsverkets prognos för 2016 som publicerades i februari förutspår fortsatt höga till mycket höga nivåer av asylsökande de närmaste åren. Graden av osäkerhet i prognoserna är dock mycket stor. Planeringsförutsättningarna är därmed svåra, främst vad gäller egenbosättning och andra kommuners placeringar av ensamkommande i Uppsala. Volymförändringarna som de asylsökande medför för verksamheterna ska tas med i verksamhetsstyrning och -planering. Migrationsverkets prognoser och boendeplanering kommer följas noggrant.

5.1.2 Nyanlända med uppehållstillstånd

1 januari 2016 redovisade Migrationsverket 1 302 nyanlända med uppehållstillstånd i Uppsala kommun som omfattades av ersättningsförordningen. Personerna befinner sig i den etableringsfas om två år där ersättning för insatser utgår från staten. Under 2015 togs 718 personer emot i kommunen, att jämföra med 552 personer året innan. Ökningen bestod främst av anhöriga till personer med permanent uppehållstillstånd, bland annat till ensamkommande barn. Kommunen tog emot 46 personer av avtalade 150 på anvisning inom ramen för överenskommelse med Länsstyrelsen under 2015. Övriga nyanlända som tillkom 2015 innefattar exempelvis egenbosatta i Uppsala som folkbokfört sig när de fått uppehållstillstånd och kvotflyktingar.

Nyanlända boende i Uppsala kommun 1 januari 2016, totalt 1 302 personer (källa Migrationsverket och verksamhetsstatistik AMF)

Nyanlända i Uppsala kommun år 2013-2015 (källa Migrationsverket)

Antalet nyanlända har inte ökat lika kraftigt som de asylsökande de senaste åren. Stora volymökningar förväntas från 2016 och framåt i takt med att de individer som är asylsökande nu får uppehållstillstånd.

Förändringen mellan 2014 och 2015 har främst bestått av anhöriga till boende i kommunen som har permanent uppehållstillstånd, en grupp som AMN bland annat har ett åtagande att ordna bostad för men som samtidigt har saknat planeringsförutsättningar för.

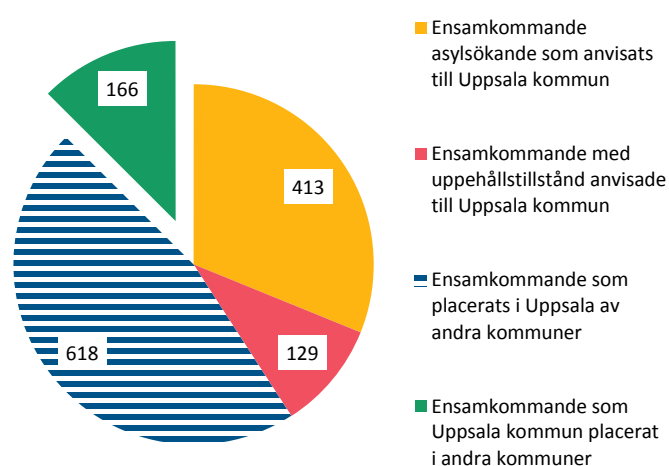
Arbetsmarknadsnämnden bär ett stort åtagande för målgruppen som innefattar initial försörjning till nyanlända, boende och hjälp till bosättning, utbildning i SFI och samhällsorientering. Arbetsmarknadsnämnden står för insatser inom Arbetsförmedlingens etableringsansvar. Kommunstyrelsen har ansvar inom bostads- och boendeförsörjningen för de nyanlända. För nyanlända barn och ungas förskola, skola, elevhälsa och fritid svarar utbildningsnämnden och kulturnämnden.

Under 2015 har ökningen av antalet nyanlända anhöriga inneburit utmaningar för arbetsmarknadsnämnden i åtagandet att ordna boende åt gruppen. Volymökningen har medfört dyra samlösningar.

De kommande åren kommer gruppen nyanlända öka kraftigt i takt med att de personer som nu är asylsökande i riket får uppehållstillstånd. Under 2016 kommer 616 personer anvisas för boende i kommunen, åren därefter sannolikt än större volymer. Till det kan förväntat ökat antal mottagna anhöriga läggas, utöver de som bor i Uppsala idag. En stor utmaning finns i bostads- och boendeförsörjningen för de nyanlända. Den förväntade antalet nyanlända i Uppsala de närmaste åren kommer utredas inom ramen för handlingsplanen.

5.1.3 Ensamkommande barn och unga

Ensamkommande barn och unga kan både vara asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd. I Migrationsverkets statistik ökade antalet asylsökande ensamkommande barnen som bodde i Uppsala kommun från 77 personer i januari 2015 till 1 160 personer i januari 2016. Av de tio största kommunerna har endast Malmö fler ensamkommande barn och unga per invånare.

Ensamkommande barn och unga boende eller anvisade till Uppsala kommun i januari 2016 (källa Migrationsverket och verksamhetsstatistik SCF)

Uppsala hade sammanlagt cirka 1 160 ensamkommande barn och unga boende i kommunen i januari 2016. ÖFN ansvarar för att alla dessa förordnas god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare. Omkring 600 av de ensamkommande har placerats i Uppsala av andra kommuner.

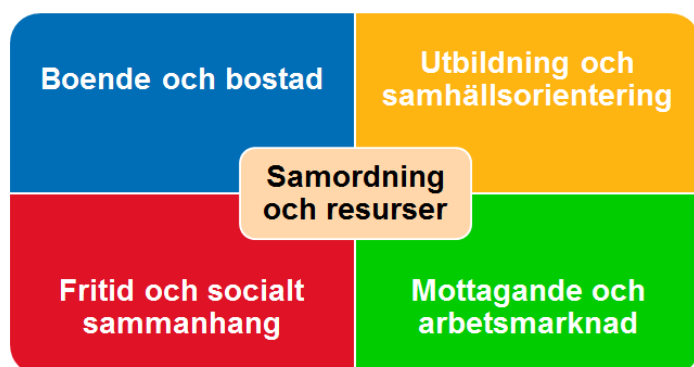
Antalet ensamkommande barn och unga som anvisats till Uppsala var 698 i januari 2016. 532 av dessa hade boende i Uppsala kommun genom SCN. SCN ansvarar också för de 166 barn och unga som placerats utanför kommunen.

Den stora volymökningen av antalet ensamkommande har inneburit stora utmaningar. System och hantering är dimensionerat för betydligt mindre volymer. För ensamkommande som bor i kommunen svarar överförmyndarnämnden för förordnande av god man. Stora rekryteringsinsatser har genomförts, förordnandeansökningar och rekryteringsförfaranden har inneburit administrativa utmaningar. Utbildningsnämnden ansvarar för skola samt elevhälsa och kulturnämnden ansvarar för fritid. Socialnämnden ansvarar för boende och omsorg för de ensamkommande som anvisats till kommunen och har tillsynsansvar för boenden i kommunen utanför kommunens regi. Kommunstyrelsen har lokalförsörjningsansvar för SCF:s boenden, som bemannas av vård och omsorg.

För 2016 har 608 platser för asylsökande ensamkommande barn överenskommit med Migrationsverket. Planeringsförutsättningarna för verksamheterna är i övrigt svåra och beroende av bland annat situationen nationellt och antalet ensamkommande barn och unga som andra kommuner placerar i Uppsala. Den förväntade antalet ensamkommande asylsökande och nyanlända barn och unga i Uppsala kommun de närmaste åren kommer utredas inom ramen för handlingsplanen.

6 Fem områden för planerade aktiviteter

Handlingsplanen samlar de insatser och aktiviteter som behövs för att nå måluppfyllelse i fem identifierade utvecklingsområden. Insatser och åtgärder inom ett område ska stödja och stödjas av insatser och åtgärder på de andra områdena.

Insatserna och åtgärderna kan vara direkt riktade för att möta individers behov eller syfta till att förändra organisation och arbetssätt. De är fördelade på kort och målbilder på lång sikt. Den korta sikten – innehåller omedelbara insatser och åtgärder under 2016 – innefattar exempelvis projekt som hanterar dagsaktuell situation och påbörjar nödvändigt förändringsarbete mot måluppfyllelse. Den längre sikten – inom 2 år – beskriver önskade uppnådda tillstånd och kan ligga till grund för planeringsdirektiv och inarbetande i linjeverksamhet inför Mål och budget 2017-19.

6.1.1 Ekonomiska förutsättningar

Kommunen får schablonersättning för asylsökande och personer med permanent uppehållstillstånd. Utöver detta återsöker kommunen ersättning för insatser till asylsökande, nyanlända samt ensamkommande barn. Det kan handla om insatser för skolgång, boende, vårduppehälle, god man, utredningskostnader, reskostnader, stödinsatser, sfi mm. Ett utvecklingsområde är att säkra och effektivisera återsökningsprocesserna för statliga medel.

Kommunen har erhållit en engångsutbetalning från regeringen på 118,8 mnkr för att möta det ökade antalet asylsökande och nyanlända samt ensamkommande barn.

I föreliggande handlingsplan presenteras aktiviteter för 2016 och framåt, vilka kommer att behöva finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram, utifrån ersättning från Migrationsverket samt utifrån engångsutbetalningen från regeringen. De kostnader som kommer att hamna på 2017 och framåt hanteras via kommunens ordinarie mål och budgetplanering.

Område 1 – Samordning och resurser

Området innefattar de insatser och åtgärder som ska säkerställa den kommun- och samhällsövergripande samordning av etableringsresurser som handlingsplanen bygger på. Kommunledningskontorets samordningsenhet tar ansvar för att handlingsplanens övergripande inriktning får genomslag och dess mål uppfylls samt ansvarar för uppföljning av handlingsplanen.

Samordningsenheten ska i nära samarbete med förvaltningarna stödja ordinarie linjeansvar och säkerställa kommunorganisationens förmåga att samlat arbeta i handlingsplanens inriktning. Samordningsenheten svarar för att hålla ihop gemensam beredning av ärenden och driver internt förbättringsarbete utifrån handlingsplanen.

Samordningsenheten ska skapa en bild av det interna arbetet för flyktningmottagning och kartlägga etableringsprocessen samt tillgängliga resurser. Utifrån helhetsbilden kan behov fångas, prioriteringar göras, och stöd ges i hur resurser ska allokteras. I uppdraget ingår att kommunicera kommunens arbete utåt och stödja verksamheterna i att kommunicera i frågan. Uppdraget inbegriper informationsmaterialsutveckling till olika målgrupper, till exempel asylsökande och nyanlända, föreningar samt allmänhet.

Kommunen ska ta en aktiv roll i att samla det omgivande samhällets etableringsresurser i syfte att stödja handlingsplanens inriktning. Externa resurser hos exempelvis myndigheter och omgivande kommuner, föreningsliv och näringsliv ska användas och riktas för att stärka varandra och kommunens arbete. Samordningsenheten ska ta ett särskilt ansvar för att underlätta och utveckla samarbeten med externa parter.

Samordningsenheten ska utgöra en lotsfunktion som vägen in till kommunen och ta ansvar för att utveckla arbetet med att tillvarata och stödja kraften och viljan i civilsamhället. Med utgångspunkt i befintliga system ska föreningarnas bidragsadministration förenklas och den lokala överenskommelsen användas på ett mer riktat sätt mot mottagandet av asylsökande och nyanlända. Med utgångspunkt i att förändra system och arbetssätt behöver riktlinjer revideras för att möjliggöra riktade bidrag till föreningar som har ett strukturerat integrationsarbete. Samordningsenheten ska stödja vid tecknande av samarbetsavtal mellan kommunen och omgivande aktörer. Kommunen ska vara en part som hjälper till att kartlägga och bevaka tillgängliga medel och informera föreningslivet om ansökningsförfarandet.

Samordningsenheten har en övergripande roll i att skapa hållbar ekonomi i flyktingmottagandet. Intäkter per målgrupp och verksamhet ska identifieras liksom gap mellan kostnader och intäkter. Via samordningsenheten ska ett starkt stöd för återsökningar av statliga medel säkerställas i tät kontakt med förvaltningarna. Samordningsenheten ska också utgöra en resurs för att tillgängliggöra andra medel, exempelvis via EU. Enheten ska driva förändringsarbete för att förenkla ekonomiprocesser mellan interna parter och gentemot externa parter. Förändringsarbetet innefattar också påverkan för att förenkla administrativt tunga pappersprocesser och låsa upp medel som förhindrar handlingsfrihet. Påverkansarbetet kan bedrivas tillsammans med exempelvis andra kommuner.

I enhetens uppdrag ingår omvärldsbevakning kring politiska beslut, nya lagar och annan styrning som rör mottagande av asylsökande och nyanlända. Omvärldsbevakningen innefattar även "best practice" och hur andra aktörer löser utmaningar. Med uppdraget följer ett tydligt kommunikationsuppdrag inåt i organisationen. Samordningsenheten ansvarar för att kommunen har tillgång till en uppdaterad lägesbild.

6.1.2 Aktiviteter 2016 – Område 1 Samordning och resurser

Aktivitet	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status
Genomföra processkartläggning av individens väg från mottagande till etablerad. Identifiera flaskhalsar och föreslå åtgärder.	KLK	AMF, Arbetsförmedlingen, SCF, UBF, ÖFV, KTF	Pågående Prioriterad
Säkra återsökning av statliga medel. Genomföra processkartläggning och ta fram en process utifrån nuläge. Göra analyser av ersättning vs kostnad tillsammans med respektive förvaltning.	KLK	UBF, SCF, AMF, ÖFV	Pågående Prioriterad
Ta fram strukturer för samverkan mellan kommunen och föreningar, både avseende stöd i akuta lägen samt i det långsiktiga stödet från civilsamhället.	KLK		Påbörjas
Ta fram riktlinjer för föreningsbidrag för föreningsars stöd i flyktingmottagande (om medel ska avsättas från de statliga medlen så behövs någon form av	KLK		Påbörjas

riktlinjer).			
Inventera och samordna civilsamhällets aktiviteter och initiativ inom flyktingmottagande och integrationsområdet.	KLK	Länsstyrelsen	Påbörjas
Upprätta en plan gällande fördelning av de statliga medlen, engångssumman.	KLK		Avvaktar processkartläggningar ovan
Ta fram gemensamma planeringsförutsättningar, exempelvis prognoser.	KLK	AMF,SCF, UBF, ÖFV, Migrationsverket, Länsstyrelsen	Påbörjas Prioriterad
Samordnade insatser för att motverka missförhållanden hos uppdragstagare, exempelvis kriminalitet.	KLK	Polismyndigheten , AMF, SCF, ÖFV	Påbörjas

6.1.3 Målbild 2018 - Område 1 Samordning och resurser

Mål
Förenklad och säkerställd process för återsökning av statliga medel.
Upprättat väl fungerade samverkan med andra kommuner, myndigheter och organisationer – inom alla verksamhetsområden – och hitta gemensamma lösningar inom flyktingmottagandet.

6.1.4 Beredskap för ställningstagande - Område 1 Samordning och resurser

1. Återsökningsprocesserna behöver förenklas. Statliga riktade insatser skapar låsningar och administrationsarbete. Politiskt påverkansarbete är önskvärt för att bidra till förenkling i tillgången och användningen av statliga medel.

6.1.5 Ekonomi

7 miljoner kronor av engångsmedlen avsätts för organisatoriska förstärkningar på området. Förstärkningen omfattar kostnader för personalförstärkning till den temporära samordningsenheten samt olika former av omkostnader för att bedriva förbättringsarbete utifrån föreliggande handlingsplan, så som inköp av systemstöd, material och kommunikationsinsatser. 9 miljoner kronor av engångsmedlen avsätts för stöd till civilsamhället för engångsinsatser i flyktingmottagandet under perioden 2016-2018. Som förstärkning, utöver det som redan betalas ut av nämnder.

Område 2 – Boende och bostad

Bostadsbehovet inklusive behovet av familjehem för handlingsplanens målgrupper är stort och bristen resulterar idag i kostsamma temporära lösningar. Ambitionen är att skapa fler och mer individanpassade boendemöjligheter med tillhörande infrastruktur. En förutsättning för att nå ambitionen är att en gemensam behovsprognos för antalet bostäder de kommande åren skapas. Mål om ökat bostadsbyggande och landsbygdsutveckling bör ses i ett sammanhang av mottagande av

asylsökande och nyanlända. Anskaffande av boenden och bostäder enligt plan ska ersätta akuta lösningar. Planeringen ska ta en utgångspunkt i det starka bostadsbyggandet i kommunen och särskilt riktas mot att hitta möjligheter i de bostadsprojekt som är nära förestående att starta. I kommunikationen med aktörerna på bostadsmarknaden behöver kommunen vara tydlig med vilket ansvar den är beredd att ta för att stödja individerna i boendet.

Inom ramen för mottagandet av asylsökande och nyanlända ska boendetjänster skapas som tillsammans bidrar till en tydlig boendekedja som leder till permanentboende och självständighet. Mottagandet ska ske i så få temporära lösningar och särlosningar som möjligt. En bild av boendekedjan med gemensamma förvaltningsövergripande definitioner behöver skapas. En väl fungerande boendekedja kräver tät uppföljning på individnivå och inbegriper nya samverkansformer.

En stor grupp av de asylsökande och nyanlända med permanent uppehållstillstånd i Uppsala bor i eget boende. Planeringsförutsättningarna och behov för det kommunala åtagandet i förhållande till gruppen innebär en utmaning. Boendeformen kan vara en påfrestning för de inneboende och lägenhetsvärden och påverkar individernas och barnens möjlighet att tillgodogöra sig undervisning och etableringsinsatser. Om boendet blir ohållbart kan fråga om boendeanskaffning för denna grupp bli aktuell.

För att barn inte ska behöva bryta upp, ska kommunen sträva efter att familjer som bott i Uppsala under asylprövningstiden också anvisas och bosätter sig i kommunen när de beviljas uppehållstillstånd.

6.1.6 Aktiviteter 2016 – Område 2 Boende och bostad

Aktivitet	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status
Upphandling av byggherrar för blockförhyrning av nyproduktion.	SBF		Påbörjas Prioriterad
Ingå avtal för blockförhyrning.	SBF		Påbörjas Prioriterad
Genomföra programarbete för att säkerställa att beståndet i det bostadssociala resursen möter behov och krav.	SBF	AMF, SCF	Påbörjas Prioriterad
Inventera rå och byggbar mark.	SBF		Pågående Prioriterad
Vid behov genomföra markinköp för skapandet för en bostadssocial resurs.	SBF		Pågående
Prioriterad planläggning och bygglovgivning för skapandet av en bostadssocial resurs.	SBF	Länsstyrelsen	Påbörjas Prioriterad
Skapa ny process från beställning av bostad till matchning, utveckla matchningsfunktionen med tydligare beställningsfunktioner och systematik.	SBF, AMF, SCF		Påbörjas Prioriterad
Säkerställa rimlig hyra på nuvarande och framtida bostäder inom den bostadssociala resursen.	SBF		Påbörjas
Utveckla arbetssätt och rutiner för omsättningen, tex skuldsanering, uppföljning av bostäder, samarbete med hyresvärdar.	SBF, AMF, SCF		Påbörjas
Arbeta utifrån lägsta godtagbara standard och uppåt med hänsyn till boende för att möta den akuta fasen. Annonsera bredare, arbeta bredare i fastighetsbeståndet och inte välja bort objekt för	SBF	AMF	Pågående Prioriterad

tidigt.			
Inventera medborgares intresse för att erbjuda boende.	SBF		Påbörjas
Utmana privata marknaden (konsulter, byggare) att bidra med kompetens och andra resurser.	SBF		Påbörjas
Göra en behovsprognos för de närmaste två åren - inbegripet verksamhetslokaler.	AMF, SCF, UBF	SBF	Pågående Prioriterad
Ta fram en tydlig bild av en boendekedja i förhållande till mottagandet av asylsökande och nyanlända.	SBF	AMF, SCF	Pågående Prioriterad
Utveckla samarbetet med Arbetsförmedlingens bosättningsfunktion och Migrationsverket för att möjliggöra bättre planering av det kommunala åtagandet.	AMF	Arbetsförmedlingens bosättningsfunktion, Migrationsverket	Pågående

6.1.7 Målbild 2018– Område 2 Boende och bostad

Mål
Skapat egenförvaltd bostadsocial resurs med 1 000 bostäder med tillhörande boendekedja. Utbyggnadstakt 500 bostäder per år 2016-2019. Inrättat egen och samlad organisation för fastighetsförvaltning och fastighetsutveckling.
Genomfört planering för att vid behov snabbt kunna införa alternativ, exempelvis anpassade varianter av Västerviksmodellen.
Skapat boenden med rimliga hyror inom den bostadssociala resursen.

6.1.8 Beredskap för ställningstagande – Område 2 Boende och bostad

1. Flyktningmottagandet kan kräva förändrade arbetsätt i de kommunala bostadsbolagen. Eventuellt krävs nya ägardirektiv.
2. Kommunen har möjligheter att styra mottagandet mot att i större utsträckning omfatta vissa målgrupper, exempelvis familjer. Det är önskvärt ur ett barnperspektiv att asylsökande barn får bo kvar i kommunen efter att de beviljas uppehållstillstånd. Ställningstaganden som görs kring målgruppsprioritering påverkar det kommunala åtagandet, exempelvis behov av skolplatser och boenden. Prioriteringen måste väga in ett helhetsperspektiv.
3. Det behövs ett ställningstagande kring antal bostäder som skall anskaffas årligen för olika målgrupps behov. Ett ställningstagande innebär en prioritering mellan olika målgrupper eftersom bostadsbehovet generellt är stort i Uppsala.

6.1.9 Ekonomi

För att kunna genomföra ovan aktiviteter under 2016 samt uppnå målsättningarna behövs en organisatorisk förstärkning. Detta uppskattas kosta 4 miljoner kronor. Under året kommer inventering

samt översyn av eventuell tillskaffning av mark, bostäder och lokaler, detta kommer sannolikt att innebära framtida kostnader för inköp.

Område 3 – Utbildning och samhällsorientering

Med den ökade elevvolymen i skolan behövs fler skollokaler och fler lärare.

Skolan har stor betydelse för barns och ungas hälsa och möjligheter till att nå etablering. Skolintroduktion ska ske så tidigt som möjligt. Bättre boendesituation och möjligheter till utbildning och samhällsorientering för föräldrar ger samtidigt bättre förutsättningar för barnen att lyckas i skolan. Förbättringsarbetet inom utbildning och samhällsorientering ska inkludera hela familjen och jämställdhetsperspektivet ska särskilt beaktas.

Elevhälsan behöver förstärkas mot bakgrund av mottagandet av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Behoven hos de nyanlända eleverna varierar, men volymen i sig kräver förändrade arbetssätt och närmare samarbete med landstinget.

Kommunens åtagande i vuxnas etablering innefattar SFI-undervisning och samhällsorientering. Alternativen inom åtagandet behöver göras överskådliga för individen samtidigt som alternativen måste bli fler. Alternativen innebär olika möjligheter, exempelvis snabbspår och olika former av samhällsorientering utifrån individens behov och förutsättningar.

6.1.10 Aktiviteter 2016 – Område 3 Utbildning och samhällsorientering

Aktivitet	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status
Insatser för att lösa lokalbehovet inom skolan. Säkra skolplatser med bättre kartläggning av platsbehov och närmare arbete med lokalförsörjningen.	UBF, SBF	AMF, Skolfastigheter	Pågående Prioriterad
Insatser för att säkra personalresurser inom skolan.	UBF	AMF KLK/HR	Pågående Prioriterad
Utveckling av samhällsorientering och SFI.	AMF		Pågående
Insatser för att säkra snabb skolintroduktion.	UBF	SCF, ÖFV	Pågående Prioriterad
Se över möjligheter för bättre användning av lokalresurser och införande av undervisning på helger, kvällar och ferier.	UBF	SBF	Påbörjas
Utveckla samarbete mellan UBF och HR för att hitta alternativ till att rekrytera personal. Insatserna ska innefatta pensionärer, tillfällig arbetsrotation inom kommunen.	UBF	AMF, KLK, Arbetsförmedlingen	Pågående Prioriterad
Kompetensutveckla, genom digital utbildningsform, all personal inom utbildning i språkutvecklande arbetssätt.	UBF	AMF	Pågående
Samarbete för gemensam kompetensutveckling inom förvaltningarna som kommer i kontakt med	SCF, UBF, AMF, KTF	Landstinget, Röda korset, ÖFV	Påbörjas

nyanlända, exempelvis inom traumahantering.			
Förstärka och avlasta elevhälsan genom att upparbeta fungerande samarbete med landstinget.	UBF	Landstinget	Påbörjas
Starta arbete för gemensam mottagning och planering mellan enheten för nyanlända och UBF.	UBF, AMF		Pågående Prioriterad

6.1.11 Målbild 2018 - Område 3 Utbildning och samhällsorientering

Mål
Förskoleplacering ska ges inom tre månader
Skolgång inom grundskolan ska ges inom en månad
Skolgång inom gymnasieskolan ska ges inom max tre månader, kompletterande utbildningsinsatser ska kunna erbjudas inom en månad i exempelvis samverkan med civilsamhället.
Säkrat möjligheter för att lärare ur målgruppen nyanlända, exempelvis genom anställning som resurs under tiden "snabbspår" och annan validering sker.
Säkrat grundläggande uppdrag genom översyn av kvalitets- och ambitionsnivåer.
Kompetensutvecklat all personal inom utbildning i språkutvecklande arbetsätt.
Gett alla vuxna SFI och stötta för praktik i kombination med SFI-studier.
Infört arbete med exempelvis kombinationer av skola och feriejobb under sommaren.
Utvecklat samverkan med exempelvis Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för kompetensutveckling och snabbspår

6.1.12 Beredskap för ställningstagande – Område 3 Utbildning och samhällsorientering

1. Den rådande situationen kan leda till tillfälligt sänkta ambitionsnivåer vad gäller exempelvis barngruppsstorlekar och skolresultat för att säkra skolplatser och det grundläggande uppdraget.
2. Prioriteringar och avvägningar behöver ligga till grund för lokalanvändning i och med att många verksamheter har stora behov.
3. Ställningstagande behövs gällande kommunens åtagande inom Arbetsförmedlingens etableringsansvar. Samarbetet behöver utvecklas och ambitionsnivån under etableringsperioden ökas.
4. Möjligheterna att nå mål och driva förbättringsarbete inom skolan är i många fall beroende av externa aktörer, exempelvis Skolverket, Migrationsverket och Landstinget. Politiskt påverkansarbete kan behöva komplettera arbetet. Förstärkningar av elevhälsan, psykiatri och stöd för traumatiserade kräver utvecklade insatser från Landstinget.

6.1.13 Ekonomi

Kostnader för de satsningar som behövs göras under 2016 för att möjliggöra platser i förskolor, skolor är kostnader för att lösa lokal- och personalbehov. Vad förstärkning av elevhälsan innebär kostnadsmässigt är kvar att bedöma, det kan innebära att engångsmedlen behöver tas i anspråk.

En del kostnader beräknas tas genom omprioriteringar inom befintlig budgetram samt genom återsökning av medel.

Område 4 – Mottagande och arbetsmarknad

Området samlar de verksamheter som möter individerna och har resurser som stödjer etablering. De behovskartläggningar som görs eller behöver utvecklas av verksamheterna möjliggör den individuella planering som behövs för ett väl fungerande integrationsarbete där individen snabbt blir etablerad. Glapp och flaskhalsar på individens väg från mottagande till att vara etablerad ska identifieras och åtgärdas.

Inom etablering bär Arbetsförmedlingen ett huvudansvar för samordning och insatser kopplade till arbetsmarknaden för nyanlända vuxna med uppehållstillstånd. Kommunens ansvarar för vissa av dessa etableringsinsatser och har ett totalansvar för övriga grupper. Kommunala insatser och åtgärder är en del av etableringsinsatserna men kan också komplettera etableringsarbetet utöver plan.

Handlingsplanen inriktning stödjer att insatser påbörjas redan i asylfasen, för att underlätta att kunna gå från asylsökande i Uppsala till att vara bosatt i Uppsala. Kommunen kan som arbetsgivare möjliggöra kortare etableringstid och samtidigt dra nytta av situationen genom att utöka åtagandet i asylfasen med kompetenskartläggningar, validering av studier samt praktik. Oavsett asylstatus behöver snabbspår till bristyrken i kommunen möjliggöras och inrättas. Samverkan med universiteten kan göra valideringsprocesser effektivare.

Utgångspunkten är att de kommunala verksamheterna ska stärka varandra genom närmare samverkan kring det kommunala etableringsåtagandet. En förutsättning för genomförandet är ökad intern transparens. Information kring individen som samlats i en del av organisationen bör i större omfattning delas och användas av andra. Plattformar för att hantera informationen behöver byggas. För att nå längre kan samlokaliseringar av både kommunala och statliga funktioner behövas i syfte att förenkla och möjliggöra en ingång till etablering.

Förbättringsarbetet innefattar utvecklandet av alternativ för att möjliggöra fler och mer individuella etableringslösningar. En samordnad process och gemensam bild ska säkra att åtgärder och insatser är anpassade efter individen.

Strukturer ska skapas efter nya volymer och interna processer ska förenklas. Vad som är lagstadgade insatser och vad som är frivilliga insatser behöver synliggöras och kvalitetsnivåer efter läge ska etableras och accepteras. Befintliga verksamheter och aktiviteter kan behöva ställas om eller avvecklas.

Samarbete med Arbetsförmedlingen ska möjliggöra fler sysselsättningsåtgärder med statlig finansiering, exempelvis utbildningskontrakt och traineetjänster både i kommunen och i näringslivet.

Föreningslivet och näringslivet har redan en viktig roll som arbetsgivare och tillhandahållare av praktikplatser och samarbetar med Arbetsförmedlingen i sysselsättningsåtgärder. Praktikplatser och liknande insatser kan vara en bra väg in i arbetslivet för många nyanlända. Därtill finns det stora utvecklingsmöjligheter för de sociala företagen vars verksamhet många gånger har goda effekter inom integrationsområdet. Inom området behövs bättre kunskap om vilka föreningar och sociala företag som kan erbjuda olika sysselsättningar och uppmuntra till nya initiativ, samt uppmuntra samverkan genom den lokala överenskommelsen.

6.1.14 Aktiviteter 2016 – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad

Aktivitet	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status
Gemensam mottagningslokalisering för nyanlända .	AMF, UBF		Pågående Prioriterad
Samla funktioner för mottagning för ensamkommande barn och ungdomar som söker asyl.	SCF		Pågående Prioriterad
Samarbete kring kvalitetssäkring av uppdragstagare och privatpersoner som vill åta sig förtroendeuppdrag som god man, kontaktperson eller familjehem.	ÖFV, SCF	KLK	Pågående
Undersöka förutsättningar för att komplettera deltidsanställningar inom kommunen med insatser som gode man.	KLK	ÖFV, V&O	Pågående
Klarlägga strukturer och lösa samtyckes- och sekretessfrågor för att kunna dela information internt i syfte att kunna möta individens behov, genom ex se över sekretess.	KLK	SCF, AMF, OMF, UBF, KLK, ÖFV	Påbörjas Prioriterad

6.1.15 Målbild 2018 – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad

Mål
Samlat berörda funktioner till en ingång för etablering. Kan inbegripa samlokalisering av resurser från AMF, UBF, KTF, SCF men även från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.
Utvecklat variation i och ökat tillgången till insatser. Säkra tillgång till information kring insatser i en resursbank.
Förkortat etableringstiden.

6.1.16 Beredskap för ställningstagande – Område 4 Mottagande och arbetsmarknad

1. En ambitionshöjning i form av ökad möjlighet till kombinerad SFI och praktik kräver ett ökat samarbete med Arbetsförmedlingen samt ett ställningstagande kring kommunens stöd i Arbetsförmedlingens etableringsansvar. Den nya anvisningslagen kräver ett utvecklat samarbete med såväl Migrationsverket som med Arbetsförmedlingen, exempelvis gällande informationsöverföring.

6.1.17 Ekonomi

Enligt överenskommelse inom den gemensamma överförmyndarnämnden ska 977 tkr avsättas till överförmyndarförvaltningen för att möta flyktingsituationen 2016.

Övriga insatser på området finansieras med schablonersättningar eller omprioriteringar inom befintlig budgetram.

Område 5 – Fritid och socialt sammanhang

Insatser och åtgärder på området ska stödja etablering genom att tillgängliggöra fritidsverksamhet för barn och unga och sociala sammanhang för vuxna och familjer. Mötesplatser ska skapas genom ett områdesbaserat arbete, där kommunen bidrar med lokaler, fritidsytor och andra stödresurser.

Genom att knyta skola och fritidsverksamhet närmare varandra och använda resurser gemensamt kan kommunens resurser användas bättre. Kring skolan bör öppna verksamheter knytas som också involverar familjer, exempelvis språkträning, fritids- och kulturaktiviteter. Kulturförvaltningens breda verksamhet med bibliotek, fritidsgårdar, museer och kulturhus ska användas aktivt i etableringsarbetet.

Riktade insatser inom fritidsverksamhet ska integreras i ordinarie verksamhet för att nå bästa effekt. Särskild hänsyn ska tas till jämställdhetsperspektivet för såväl flickor som pojkar. Idag finns många ensamkommande ungdomar med behov av fritidssysselsättning och socialt sammanhang i väntan på skolplats. Utan skolgång och socialt sammanhang finns risk för social problematik och att ungdomarnas hälsa utvecklas negativt.

Ökade kontakter med näringslivet kan bidra till fler möjligheter inom feriearbete och lovaktiviteter. Volymerna kan innebära omställningar och särskilda insatser, exempelvis två feriejobsperioder per sommar. Inom området finns stora externa resurser men också behov av samordning. Vilja och resurser finns hos studieförbund, kyrkor/samfund, kultur-, idrotts-, fritids- och invandrarföreningar. Dessa bör komplettera de kommunala insatserna genom närmare samarbete. Genom aktiviteter inom föreningslivet finns möjligheter till sysselsättning, språkträning och socialt sammanhang. I den uppbyggda strukturen kring arbetet med den lokala överenskommelsen med föreningslivet finns goda samverkansmöjligheter när det gäller mottagandet av asylsökande och nyanlända. Den lokala överenskommelsen ska utvecklas för att användas i arbetet.

Det sociala sammanhaget ska stödjas genom att kommunen medverkar till att utveckla fadder- och kontaktfamiljsverksamhet till nyanlända i samarbete med civilsamhället.

6.1.18 Aktiviteter 2016 – Område 5 Fritid och socialt sammanhang

Aktivitet	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status
Möta det akuta behovet med fritidsaktiviteter varje dag med meningsfulla aktiviteter för att komplettera skolgången, aktiviteter innehållande exempelvis samhällsorientering, språkundervisning, simundervisning	KTF	SCF, UBF, SBF/idrott och fritid, Civilsamhället	Pågående Prioriterad
Säkerställa beredskap inför lov med fritidsaktiviteter.	KTF	UBF, AMF, SCF, KTF, civilsamhället, SBF	Påbörjas Prioriterad
Säkerställa beredskap inför sommaren med feriearbeten.	AMF		Pågående Prioriterad
Säkerställa beredskap inför sommaren med sommarskolan.	UBF		Pågående Prioriterad
Aktivera och informera om fritidsaktiviteter via insatser i förberedelseklasser.	UBF, KTF		Påbörjas
Skapa nätverk för föreningar och studieförbund för att utveckla befintliga aktiviteter som språkcaféer	KLK, KTF	SBF/idrott och fritid,, AMF civilsamhället	Påbörjas

och utveckla nya aktiviteter och mötesplatser.			
Undersöka möjligheten och se över olika alternativ för att tillsammans med civilsamhället starta integrationsprojekt så som tex mentorskap, låna en svensk.	KLK, KTF, AMF	Civilsamhället	Påbörjas Prioriterad
Förenkla ansöknings- och beslutsprocessen för föreningsbidrag.	KLK	KTF, SBF, AMF	Pågående
Ta fram grundläggande information, exempelvis hitta till bibliotek, fritidsgårdar, kulturcentrum på fler språk.	KTF		Påbörjas Prioriterad
Skapa fler mötesplatser med ex läxläsning. Målgrupp särskilt barn i eget boende och familjehemsplacerade barn .	KTF	UBF, SCF, SBF, civilsamhället	Påbörjas Prioriterad
Inventera vilka organisationer som är intresserade av aktiviteter och förmedla kontakten till nyanlända, ex genom LÖK-samverkan föreningar emellan, projektmedel att söka från kommunen.	KLK		Pågående

6.1.19 Mål– Område 5 Fritid och socialt sammanhang

Mål
Fritidssysselsättning och skolgång ska ges inkluderat till alla barn och unga.
Den lokala överenskommelsen med civila samhället är utvecklad för att få ut mer på området.

6.1.20 Beredskap för ställningstagande – Område 5 Fritid och socialt sammanhang

1. Ett tydligt mandat behövs för att disponera personal- och lokalresurser gemensamt mellan UBF och KTF.
2. Prioriteringar behöver göras kring vilka målgrupper som ska omfattas av insatser för fritidsaktiviteter under lov och sommarskola.

6.1.21 Ekonomi

Flera av kostnaderna hanteras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram samt genom återsökning av medel.

En riktad insats mot ökad simkunnighet och säkert beteende i och vid vatten föreslås till en beräknad kostnad av 500 000 kronor.

Övriga kostnader för de satsningar som behövs göras under 2016 för till exempel förstärkning inom fritidsgårdar, informationsinsatser mm är kvar att bedöma, kan innebära att engångsmedlen behöver tas i anspråk.

7 Uppföljning

Korta avstämningar och rapporteringar ska göras till KSAU månadsvis. Handlingsplanen i sin helhet följs upp av samordningsenheten halvårsvis. Resultaten redovisas till kommunstyrelsen. Planens genomslag ska även följas upp efter periodens slut. Revideringar kan komma att behöva genomföras under planperioden.